Zihinsel Durum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zihinsel Durum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33589

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Zihinsel Durum Ölçe?i (ZDÖ), ortaokul ö?rencilerinin **kavramsal ö?renme** süreçlerinde deneyimledikleri zihinsel durumlar? belirlemek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, ö?rencilerin ö?renme materyallerine ve sürece yönelik duygusal tepkilerini, niyetlerini ve içsel/d??sal alg?lar?n? dört temel boyutta (Duygu, Niyet, ?ç ve D??) de?erlendirmektedir. Ölçek, 2018 y?l?nda N. Uslu taraf?ndan yap?lan yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? olup, psikometrik analizler sonucunda geçerli ve güvenilir bir araç oldu?u tespit edilmi?tir. Ölçek geli?tirme çal??mas?, özellikle fen bilimleri dersleri ba?lam?nda ö?rencilerin ö?renme ba?ar?lar?n? etkileyen bili?sel ve duyu?sal faktörleri anlamaya odaklanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Zihinsel Durum, Kavramsal Ö?renme, Ölçek Geli?tirme, Ortaokul Ö?rencisi, Psikometrik Özellikler, Duyu?sal Alan, Fen E?itimi.

Yazarlar

N. Uslu

Amaç

Zihinsel Durum Ölçe?i'nin (ZDÖ) temel amac?, ortaokul kademesindeki ö?rencilerin akademik derslerdeki **kavramsal ö?renme** süreçlerinde kar??la?t?klar? zihinsel durumlar? (duygusal tepkiler, motivasyonel niyetler ve alg?lanan kontrol odaklar?) geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle ö?rencilerin bir konuyu kavramaya çal???rken hissettikleri korku, endi?e, ilgi veya yard?mla?ma gibi çok boyutlu tepkileri tespit etmeyi hedefler.

Ölçek geli?tirme çal??mas?, ö?rencilerin zihinsel durumlar?n?n kavramsal anlama ba?ar?lar? üzerindeki etkisini incelemek üzere tasarlanm??t?r. Elde edilen veriler, e?itimcilerin ö?rencilerin ö?renme engellerini ve motivasyon kaynaklar?n? daha iyi anlamalar?na yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r.

Yap?

Zihinsel Durum Ölçe?i, ö?rencilerin kavramsal ö?renmedeki zihinsel durumlar?n? yans?tan dört temel alt boyuttan olu?maktad?r. Bu boyutlar, ö?rencilerin ö?renme sürecine yönelik genel tutumlar?n? ve tepkilerini kapsamaktad?r:

Duygu (Emotion): Ö?renme konusuna veya dersine yönelik hissedilen korku, kayg? ve endi?e gibi duygusal tepkileri içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Niyet (Intention): Ö?renme sürecine aktif kat?l?m, yard?m etme veya dersi sahiplenme gibi motivasyonel ve davran??sal niyetleri ölçer.

D?? (External): Ö?retmen veya dersin kendisi gibi d??sal faktörlere yönelik alg?lar? ve tepkileri içerir (örne?in, ö?retmenden korkma veya ö?retmenin ilgisinden ho?lanma).

?ç (Internal): Kötü not alma endi?esi gibi ö?rencinin kendi performans?na ve içsel durumuna yönelik kayg?lar? ve tepkileri kapsar.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, geli?tirilen ölçe?in gerçekten ölçmek istedi?i yap?y? ölçtü?ünü do?rulamak amac?yla titizlikle yürütülmü?tür. Yap?lan analizler, Kavramsal Ö?renmede Zihinsel Durum Ölçe?i'nin **geçerli** bir ölçme arac? oldu?unu göstermektedir.

Ölçek ile e? zamanl? uygulanan kavramsal anlama testi aras?ndaki korelasyon katsay?lar?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemektedir. Alt boyutlar baz?nda elde edilen korelasyon katsay?s? de?erleri ?öyledir: Duygu (.852), Niyet (.521), D?? (.746) ve ?ç (.850). Bu yüksek korelasyon de?erleri, ö?rencilerin zihinsel durumlar?n?n kavramsal anlama düzeyleriyle güçlü bir ili?ki içinde oldu?unu göstermektedir. Ayr?ca, ölçek maddelerinin ay?rt edicili?i incelenmi?; alt %27'lik ve üst %27'lik gruplar?n puanlar? aras?ndaki fark?n istatistiksel olarak **anlaml?** oldu?u sonucuna var?lm??t?r.

Güvenirlik

Zihinsel Durum Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirli?i, Kuder-Richardson Formül 20 (KR-20) katsay?s? kullan?larak analiz edilmi?tir. Elde edilen yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in tutarl? sonuçlar verdi?ini kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik analizi sonucunda, alt boyutlar için elde edilen KR-20 katsay?lar? ?unlard?r: Duygu (.767), Niyet (.667), D?? (.782) ve ?ç (.794). Ölçe?in tamam? için hesaplanan toplam güvenirlik katsay?s? ise oldukça yüksek bir de?er olan .917 olarak bulunmu?tur. Bu de?erler, ölçe?in iç tutarl?l???n?n kabul edilebilir düzeyin üzerinde oldu?unu ve ö?rencilerin zihinsel durumlar?n?n ölçülmesinde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Kaynak metinde aç?kça belirtilmemekle birlikte, ölçe?in Duygu, Niyet, D?? ve ?ç olmak üzere dört ayr? alt boyutta geçerlik ve güvenirlik katsay?s? sunmas?, geli?tirme a?amas?nda Ke?fedici veya Do?rulay?c? **Faktör Analizi** tekniklerinin kullan?ld???n? güçlü bir ?ekilde i?aret etmektedir. Bu faktör yap?s?, ö?rencilerin kavramsal ö?renmedeki zihinsel durumlar?n?n tek bir yap? yerine çok

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlu bir yap? taraf?ndan temsil edildi?ini do?rulamaktad?r.

Dört faktörlü yap?n?n varl???, ö?rencilerin ö?renmeye yönelik duygusal tepkileri ile davran??sal niyetlerinin, içsel ve d??sal alg?lar?ndan ba??ms?z ancak onlarla ili?kili yap?lar oldu?unu göstermektedir. Bu ayr?m, e?itim ara?t?rmac?lar?na ö?rencilerin ö?renme engellerini daha spesifik alt alanlarda inceleme imkan? sunmaktad?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Maddelerin Derecelendirilmesi: 5'li Likert ölçe?i kullan?lm??t?r:

Tamamen Kat?l?yorum
Kat?l?yorum
Karars?z?m
Kat?lm?yorum
Tamamen Kat?lm?yorum

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Ortaokul Ö?rencileri

Ya? Grubu: Genellikle 10-14 ya? aral???ndaki ortaokul ö?rencileri.

Popülasyon Detaylar?: Kavramsal ö?renme süreçlerinin de?erlendirildi?i akademik ortamlardaki ö?renciler (Örnek maddeler Fen Bilimleri dersine ili?kindir).

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama tekni?i kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Geçerlik, Güvenilirlik, KR-20, Korelasyon, E?itim Psikolojisi, Fen Bilimleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Bal?kesir Üniversitesi, Bal?kesir (2018 Yüksek Lisans Tezi Ba?lam?nda)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, N. Uslu'nun 2018 y?l?nda Bal?kesir Üniversitesi'nde tamamlad??? yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari kullan?m?, izinleri ve ücret bilgileri için do?rudan tez yazar? veya Bal?kesir Üniversitesi ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Geli?tirme Y?l?: 2018

Kaynaklar

Uslu, N. (2018). *Ortaokul ö?rencilerinin kavramsal ö?renmede zihinsel durumlar?n?n belirlenmesi: Ölçek geli?tirme çal??mas?* (Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi). Bal?kesir Üniversitesi, Bal?kesir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesine buradan ula??labilir: zihinsel-durum-olcegi-toad.pdf

Zihinsel Durum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Fen Bilimleri;

Dersinden korkar?m.
Dersinde kötü not almaktan endi?e duyar?m.
Dersinde arkada?lar?m?n anlamad??? konular? onlara anlat?r?m.
Dersi ö?retmeninden korkar?m.
Ö?retmeninin bizimle ilgilenmesi ho?uma gider.

ARABPSYCHOLOGY.COM